

Formulating Key Driving Forces of Good Urban Governance in Iran (Case Study: Kashmar City)

Mohammad Ghasemi Khozani¹

Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Kazem Zoghi Barani

Assistant Professor of Political Geography, Imam Hossein University, Tehran, Iran

Mohammad Reza Arab

MSc student in Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Esmail Safaralizadeh

Assistant Professor of Geography and Urban Planning, Payam Noor University, Tehran, Iran

Received: 31 August 2022 Revised: 27 November 2022 Accepted: 3 December 2022

Abstract

Today, the transition from centralized, hierarchical urban governance to decentralized, and democratic good governance is inevitable. Therefore, adopting a good governance approach in light of new planning perspectives, which is in harmony with the cultural, political, and economic context of various urban areas in Iran, is of paramount importance. Hence, the present study aims to identify the key drivers of good urban governance in the city of Kashmar using new approaches such as uncertainty and driver analysis. The research data were collected using library research and a survey. For the latter, a questionnaire and software models like Mic Mac were used, the validity and reliability of which were confirmed by specialists and scholars in this field. According to the results, the filling coefficient for the variables with two iterations of data rotation (high reliability) was 98.8%, suggesting a high impact coefficient and high factor loading in the selected variables. According to the values obtained from the initial cross-impact matrix, 963 cases with the highest statistical size had a high impact. Further, 852 cases had a medium impact, 114 had a low impact, and 325 had no impact, with a p-value of

1. Corresponding Author. Email: khozani@um.ac.ir

©2024 The author(s). This is an open access article under the CC BY license:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

How to cite this article: Ghasemi Khozani, M. , Zoghi Barani, K. , Arab, M. R. and Safaralizadeh, E. (2025). Formulating Key Driving Forces of Good Urban Governance in Iran (Case Study: Kashmar City). Journal of Geography and Regional Development, 23(1), 01-25. Doi: 10.22067/jgrd.2022.78562.1187

14 (potential direct impact). Finally, it is suggested to cut administrative bureaucracy and increase transparency to improve the status of good urban governance in Kashmar.

Keywords: Key Drivers, Good Governance, Management Scenario Planning, Kashmar.

تدوین پیشران‌های کلیدی مؤثر بر حکمروایی شایسته شهری در ایران (نمونه موردی: شهر کاشمر)

محمد قاسمی‌خوزانی (استادیار گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران،
نویسنده مسئول)

khozani@um.ac.ir

کاظم ذوقی‌بارانی (استادیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران)
zoghi@moadres.ac.ir

محمدرضا عرب (دانشجوی کارشناسی‌ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه
فردوسی مشهد، مشهد، ایران)

m.rezaarab@mail.um.ac.ir

اسماعیل صفرعلیزاده (استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران)
es54@pnu.ac.ir

چکیده

امروزه گذار از حکومت شهری به صورت متمرکز و سلسله‌مراتبی، به سوی حکمروایی مطلوب، غیرمتمرکز و مردم‌سالار امری اجتناب‌ناپذیر است. لذا، به‌کارگیری رویکرد حکمروایی خوب در پرتو دیدگاه‌های نوین برنامه‌ریزی و متناسب با بافت فرهنگی، سیاسی و اقتصادی مناطق مختلف شهری ایران، ضرورتی انکارناپذیر تلقی می‌گردد. از این رو، هدف پژوهش حاضر شناسایی پیشران‌های کلیدی اثرگذار بر حکمروایی خوب شهری در شهر کاشمر با رویکردهای نوینی نظیر عدم قطعیت و پیشران‌شناسی است. داده‌ها و اطلاعات این تحقیق، به دو روش کتابخانه‌ای و پیمایشی جمع‌آوری گردید که در روش پیمایشی از ابزار پرسش‌نامه و الگوهای نرم‌افزاری Mic Mac، استفاده شد و روایی و پایایی آن مورد تأیید کارشناسان صاحب‌نظر و نخبگان پژوهش در این زمینه قرار گرفت. براساس نتایج به دست آمده، ضریب پرشدگی برای متغیرها با دو بار تکرار چرخش داده‌ای (پایایی بالا)، عدد ۹۸.۸٪ را نشان می‌دهد که این عدد نشانگر ضریب بالای تأثیرگذاری و بار عاملی بالا در متغیرها و عوامل برگزیده شده برهم است. بر مبنای مقادیر ارزشی محاسبه‌شده درون ماتریس اولیه اثرات متقاطع از طرف نخبگان، ۹۶۳ مورد با بیشترین حجم آماری دارای

ارزش تأثیرگذاری بالا بوده است. همچنین، ۸۵۲ مورد دارای تأثیرگذاری متوسط، ۱۱۴ مورد کم‌تأثیر و ۳۲۵ مورد بدون تأثیر محاسبه شده‌اند، این در صورتی است که ارزش P (تأثیرگذاری مستقیم بالقوه) مساوی با ۱۴ بوده است. در نهایت نیز پیشنهاداتی همچون کاهش بروکراسی اداری و افزایش شفافیت و... جهت ارتقاء وضعیت حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر ارائه شد.

واژگان کلیدی: پیشران‌های کلیدی، حکمروایی مطلوب، سناریونگاری مدیریتی، شهر کاشمر.

۱. مقدمه

حجم سکونتگاه‌های شهری امروزه در بیشتر کشورهای جهان به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه‌یافته با رشد فوق‌العاده‌ای روبه‌رو شده است (ماجا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ گیری^۲ و همکاران، ۲۰۲۱) که منجر به رشد ناموزون بافت شهرها و خارج‌شدن این مناطق از حالت تعادل زیستی شده است (مهلانگا^۳، ۲۰۲۱). به همین منظور یکی از موضوعات مهمی که توجه دولت‌های ملی در سراسر جهان را به خود جلب کرده مهار نرخ رشد شهرنشینی ناشی از جهانی‌شدن و صنعتی‌شدن شهرها است (هیوسین^۴ و ژو، ۲۰۲۲؛ کاهولی^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). این نگرانی‌های ناشی از رشد جمعیت شهرها تاکنون منجر به برگزاری چندین اجلاس جهانی (مانند اجلاس توسعه هزاره، اجلاس جهانی ۲۰۰۲ در ژوهانسبورگ و برنامه مستندسازی تجربیات شهرهای پایدار سازمان ملل در سال ۲۰۰۵ و ...) شده است (کوبو^۶ و ماشیتا^۷، ۲۰۲۰) که در هریک از این اجلاس کشورهای عضو بر نیاز به حکمرانی خوب و مؤثر برای دستیابی به توسعه پایدار در شهرها تأکید کرده‌اند (جیبوی^۸، ۲۰۱۱). به عبارت دیگر به دلیل چالش‌های به وجود آمده در شهرها مانند بهداشت ضعیف، کمبود برق، نرخ بالا، جرم و جنایت، محله‌های فقیرنشین، مسکن نامرغوب، بیکاری، کمبود منابع

1. Maja
2. Giri
3. Mhlanga.
4. Hussain
5. Kahouli
6. Kubo
7. Mashita
8. Jiboye

مادی، فقر، مراقبت‌های بهداشتی ضعیف، بی‌خانمانی و تراکم ترافیک و فقدان آموزش مناسب دیگر مدل‌ها و سیستم‌های برنامه‌ریزی شهری همانند گذشته در برابر پیش‌بینی‌ناپذیری، ناپایداری و ناپیوستگی ساختارهای شهری معاصر جوابگو نمی‌باشد (مییر^۱ و اوریاکومب^۲، ۲۰۱۹؛ بداج^۳ و دیمینیکا^۴، ۲۰۱۷)؛ از این رو در سیستم مدیریت نوین، برای حل این مشکلات رویکردهای متعددی مطرح شده که حکمروایی خوب شهری یکی از آنهاست (تاری و رضایی، ۱۳۹۸: ۲۴) که یک عنصر ضروری برای دستیابی به رشد و توسعه عادلانه و پایدار است (دا کروز^۵ و همکاران، ۲۰۱۹). حکمروایی خوب شهری شامل گستره وسیعی از مشارکت‌ها و همکاری میان دولت، بخش خصوصی و مردم است (شریف‌زاده اقدم و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۶) که در تلاش است تا نقش دولت‌ها را در حد عنصری هماهنگ‌کننده و پاسدار قوانین محدود کند و از دخالت مستقیم دولت در تصمیم‌گیری، اداره و اجرای امور مربوط به زندگی روزمره شهروندان جلوگیری کند (شاهینی‌فر و چاره‌جو، ۱۳۹۷: ۲۰۲). این رویکرد یک روش برای حل طیف گسترده‌ای از چالش‌ها و مشکلات به وجود آمده در شهر است که در آن شهروندان به‌طور منظم برای کسب رضایت و اصلاح تصمیمات از طریق مذاکره با یکدیگر و همکاری در اجرای تصمیمات به‌طور مستمر فعالیت دارند (تاکوریا^۶ و همکاران، ۲۰۱۷؛ آناند^۷ و نایو-مارکو^۸، ۲۰۱۸؛ مونزون^۹، ۲۰۱۵). در واقع حکمروایی انگاره‌ای مدیریتی است که با ساختاری مشارکتی و پایین به بالایی که دارد با یک دید پویا و سیستماتیک به تحولات می‌نگرد و در برابر آن‌ها از توان مشارکتی جامعه مدنی همراه با ساختار انعطاف‌پذیر خود بهره می‌برد (بلن کانو

1. Meyer
2. Auriacombe
3. Badach
4. Dymnicka
5. Da Cruz
6. Thakuriah
7. Anand
8. Navío-Marco
9. Monzon

هیلا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲؛ استون^۲ و همکاران، ۲۰۱۹؛ گارگانو^۳، ۲۰۲۱). این مسئله به‌ویژه در ساختار شهری ایران از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا بررسی تحولات جمعیت شهری در نیم قرن گذشته ایران نشان می‌دهد که تعداد شهرهای کشور بیش از ۶ برابر شده است (اصلائی و امینی، ۱۴۰۱: ۳۶) که نشان‌دهنده افزایش تعداد شهرها و پیچیده شدن مسائل شهری در ایران به‌ویژه در شهرهای کوچک مقیاس است. به بیان دیگر در سال ۳۵ از هر ۱۰ نفر فقط ۳ نفر در مناطق شهری زندگی می‌کرده‌اند ولی در سال ۹۵ این عدد به ۷ رسیده است که بیانگر رشد سریع جمعیت شهری در طی ۶۰ سال گذشته است (بهرامی جاف، ۱۳۹۷: ۵۸)، به نحوی که جمعیت شهری جهان طی سی سال گذشته از ۴۹ هزار نفر به بیش از ۱۰۰ هزار نفر افزایش پیدا کرده است (عبدی تریقان، و همکاران، ۱۳۹۸: ۶۳). این افزایش که زمینه پیچیدگی بیشتر مدیریت شهری را برای متولیان آن فراهم کرده و زمینه بروز چالش‌های شهری دیگری چون حاکمیت پایین قانون، کنترل محدود فساد، بروکراسی بالا، پایین بودن سطح اثربخشی برنامه‌ها، تمرکزگرایی بیش‌ازپیش در تدوین و اجرایی سیاست‌گذاری‌های شهری، عدم ارائه خدمات مناسب به شهروندان، به بازی نگرفتن نخبگان و شهروندان در روندهای مختلف تصمیم‌سازی شهری، پاسخگویی نامناسب به انتظارات شهروندان، شفافیت پایین فرایندها و روندها، ضعف اساسی در سیستم‌های مالی و اقتصادی و ... شده است، ضرورت توجه به حکمروایی شایسته را در مدیریت شهری آن نمایان ساخته است. از این رو با توجه به روند تحولات جمعیتی صورت گرفته در این شهر و مشکلات ناشی از آن، تحقیق حاضر بر آن است که ضمن تبیین وضع موجود به شاخص‌های حکمروایی خوب شهری، مهم‌ترین عوامل مؤثر بر آن را نیز تحلیل نموده و متناسب با آن، راهبردهای لازم جهت دستیابی به چشم‌اندازهای مطلوب در آینده را ارائه نماید. براین اساس، مهم‌ترین سؤالات پژوهش حاضر به صورت ذیل است:

❖ وضعیت شهرداری کاشمر به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری چگونه است؟

1. Belén Cano-Hila

2. Stone

3. Gargano

❖ مهم‌ترین عوامل و عدم قطعیت‌های اثرگذار بر حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر کدام‌اند؟

۲. پیشینه پژوهش

در ادامه مروری بر تعداد مهمی از مطالعات داخلی و خارجی صورت گرفته پیرامون موضوع، می‌تواند ابعاد نوینی از پژوهش‌های انجام شده در تحقیقات صورت گرفته را نشان دهد. در پژوهش‌های داخلی محمدی و کمالی باغ‌راهی (۱۳۹۵)، در پژوهش خود حکمروایی خوب شهری را از منظر شاخص‌های استراتژی توسعه شهری مدنظر قرار داده‌اند و در این بین با برجسته نمودن نقش نهادهای تصمیم‌گیر محلی همچون شهرداری‌ها، پیشنهادهایی همچون تغییر نگرش مدیریتی و تغییر سطوح سیاست‌گذاری را مبنایی برای اصلاح وضعیت حکمروایی خوب شهری در شهر کرمان می‌دانند. ربانی و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی مسائل حکمروایی شهری در سناریوهای آینده کلان‌شهر تهران با رویکرد تبدیل سناریوهای کیفی به کمی پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که براساس سه عدم قطعیت بحرانی (مشارکت سمن‌ها و نهادهای مدنی در مدیریت شهری، تأثیر فرایند جهانی شدن بر کلان‌شهر تهران و میزان تغییر و اصلاحات در نظام اداره کشور) هشت سناریوی ممکن شکل خواهد گرفت و براساس مدل‌سازی صورت گرفته، غیر از سناریوی اول که حکمروایی شهری تهران در وضعیت ایدئال قرار دارد، در همه سناریوهای باقی‌مانده مسائل حکمروایی تشدید خواهند شد. رحمتی‌دلیر و ملک‌حسینی (۱۳۹۸) در پژوهشی دیگر تحت عنوان «بررسی میزان انطباق‌پذیری مدیریت شهری ایران با اصول حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کنگاور)» به این نتیجه رسیدند که مدیریت شهری کنگاور با معیارهای حکمروایی خوب شهری تطابق ندارد و باتوجه به شاخص‌های حکمروایی شهری وضعیت مطلوبی ندارد، به گونه‌ای که هرکدام از شاخص‌های آن کمتر از متوسط میانگین رتبه‌هاست. توکلی‌نیا و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود تحت عنوان «تحلیل جایگاه حکمروایی خوب در مدیریت شهری (مطالعه موردی: شهر بابل)» به این نتیجه رسیدند که شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر بابل از وضعیت نامطلوبی برخوردار

است. جعفری فرد و همکاران (۱۴۰۰)، در تحقیقی دیگر به بررسی تأثیر حکمروایی خوب شهری بر میزان پایداری محله‌های شهر کهنوج پرداختند و به این نتیجه رسیدند که وضعیت حکمروایی خوب شهری در مدیریت شهری کهنوج در یک وضعیت متوسطی قرار دارد و به ترتیب متغیرهای قانونمندی، اجماع گرایی، مشارکت، اثربخشی، مسئولیت و پاسخگویی بیش‌ترین تأثیرگذاری را بر توسعه پایدار شهری دارند. در پژوهشی دیگر گلچینی و همکاران (۱۴۰۰)، به بررسی رویکرد حکمروایی خوب شهری در چارچوب نظام مدیریت شهری سنندج پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اگرچه ارزیابی نسبتاً ضعیفی از عملکرد مدیریت شهری سنندج وجود دارد، ولی به دلیل وجود پتانسیل‌های قوی طبیعی، فرهنگی، اجتماعی شهر سنندج این شهر اخیر شاهد تغییرات زیادی به‌ویژه به لحاظ منظر و سیمای شهری بوده و شهرداری و شورای شهر نتوانسته‌اند نتایج مثبتی بر کیفیت و مدیریت شهر سنندج حاصل نمایند. در پژوهش‌های خارجی هم تاکنون تحقیقات متعددی صورت گرفته که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود؛ دی الویرا و همکاران (۲۰۱۳)، در مقاله خود با عنوان «اقتصاد سبز و حکمرانی در شهرها: ارزیابی حکمرانی خوب در فرایندهای کلیدی اقتصادی شهری» نشان دادند که برای ادامه حیات شهرها در بلندمدت بایستی بتوانیم روابط بین شهرها و محیط محلی خودمان با جهان را تشخیص دهیم؛ در غیر این صورت شهرها با مسائل و مشکلاتی مواجه خواهند شد که برای ساکنان شهرهای امروزی غیرقابل تصور است. بوستون^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان "حکومت‌داری برای آینده: طراحی نهادهای دموکراتیک برای فردایی بهتر" به بررسی شرایط موجود برای حکمروایی دموکراتیک و بلندمدت در جهانی، نامشخص، پیچیده و پویا پرداخته و سپس دلیل چالش‌برانگیز بودن این نوع حکمرانی را بررسی می‌کند و درنهایت به مسئله "کوتاه‌نگری" و "تعصب‌گرایی مقطعی" در سیاست‌های دولتی می‌پردازد. هارفام و بواتنگ^۲ (۲۰۲۰)، در پژوهش خود حکمروایی خوب شهری را معادل خدمات‌رسانی بهتر در مقیاس شهرهای درحال توسعه در کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین در نظر گرفته‌اند. باکسی‌لر^۳ و همکاران (۲۰۲۰)، در

1. Boston

2. Harpham & Boateng

3. Bixler

پژوهشی دیگر به بررسی به تغییر شکل حاکمیت شهری برای اجرای تاب‌آوری پرداختند و به این نتیجه رسیدند که برنامه‌ریزی جهت اجرای راهبردهای تاب‌آوری عمومی در کلان‌شهرها به زیرساخت‌های اجتماعی که در دسترس حاکمیت وجود دارد بستگی دارد و از طرف دیگر حاکمیت مشارکتی و شبکه‌ای برای دستیابی به پایداری‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و فنی ضروری است. در یک جمع‌بندی نهایی بایستی اشاره نمود که پژوهش حاضر ضمن توجه به ابعاد بررسی شده در سایر مطالعات موردبحث قرار گرفته، سعی دارد تا در چارچوب مطالعات آینده‌پژوهانه به تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر بپردازد، امری که تاکنون در سایر پژوهش‌های انجام شده، مدنظر قرار نگرفته و نیازمند بررسی و ارائه راهکار است.

۳. روش‌شناسی پژوهش

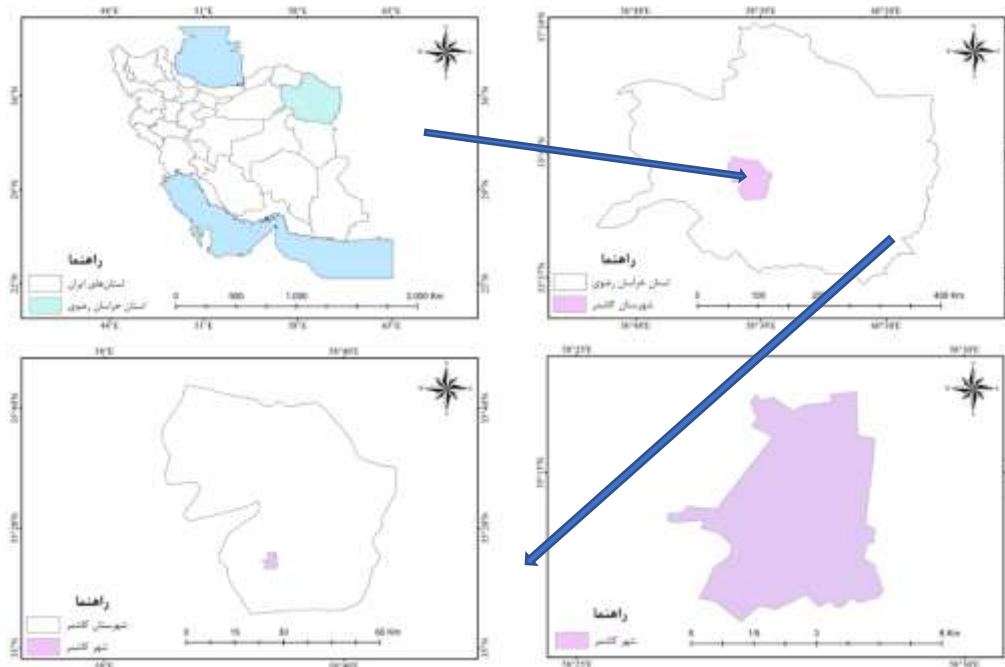
روش پژوهش باتوجه به مؤلفه‌های مورد بررسی و ماهیت کاربردی آن، توصیفی - تحلیلی است. داده‌ها و اطلاعات موردنیاز پژوهش به دو شیوه کتابخانه‌ای (مراجعه به کتب، مقالات، سایت‌ها و ...) و میدانی (پرسش‌نامه) گردآوری شده است. اخذ داده‌های موردنیاز به‌صورت پیمایشی بوده و با استفاده از تنظیم و تکمیل پرسش‌نامه انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش حاضر عبارت است از مجموع نخبگان و کارشناسانی که ضمن آشنایی با روندها و فرایندهای مؤثر بر کارکرد حکمروایی شهری، از دانش، تجربه و تخصص لازم نیز پیرامون حکمروایی خوب شهری در مقیاس نهادهای مدیریت شهری کاشمر برخوردار باشند؛ لذا، با عنایت به گستردگی جامعه هدف و لزوم انتخاب نمونه جامع و کثرت‌گرا با استفاده از الگوی گلوله‌برفی به‌صورت خوشه‌ای، ۳۰ نفر از نخبگان علمی در دسترس، ۱۵ نفر از مدیران ادوار و اجرائی و ۱۵ نفر کارشناسان برتر شهرداری کاشمر، جهت تحلیل‌های مرتبط با موضوع انتخاب شدند. در روند انجام پژوهش حاضر به‌منظور دستیابی به داده‌ها و اطلاعات موردنیاز طی مراحل مختلف از شیوه‌های گوناگونی بهره گرفته شد؛ لذا، در مرحله نخست به‌منظور روشن ساختن مبانی نظری مرتبط با تحقیق و مروری بر تجربیات و مطالعه‌های صورت گرفته، از مطالعات کتابخانه‌ای - اسنادی به همراه مراجعه به منابع اینترنتی، مشاهده و مطالعه

اسناد فرادستی و طرح‌های انجام شده پیرامون موضوع مورد مطالعه استفاده گردید. در وهله اول، باتوجه به مطالعات و اسناد پشتیبان، لیست متغیرها و موقعیت‌های اثرگذار اثبات نشده در قالب حوزه، روند و پیشران در قالب طبقه‌بندی اصلی تهیه و در اختیار نخبگان قرار گرفت. سپس، از آن‌ها خواسته شد تا بر حسب میزان اثرگذاری اولیه روندها و پیشران‌ها، مهم‌ترین شاخص‌ها را مشخص نموده تا ضمن تفکیک سطح بعدی، پایایی متغیرها نیز محاسبه گردد.

در ادامه، طبقه‌بندی شاخص‌ها و زیرمجموعه‌های هرکدام در قالب ماتریس مورد پژوهش تنظیم گردید. در جلسات نخبگانی برگزار شده، مهم‌ترین روندها، پیشران‌ها و عوامل اثرگذار اولیه مورد بحث قرار گرفت و از همه شرکت‌کنندگان خواسته شد تا بر حسب میزان اثرگذاری در موضوع تحقیق از آن‌ها طبقه‌بندی مطلوب خود را باتوجه به واقعیت فضایی محدوده ارائه دهند. باید گفت که میزان اثرگذاری از ۰ تا ۵ به ترتیب (۰: خنثی، ۱: ضعیف، ۲: متوسط، ۳: زیاد، ۴: خیلی زیاد و ۵: بالقوه) تفکیک شده است. این رتبه‌بندی برای عدم قطعیت‌های به صورت ۱ (خیلی کم)، ۲ (کم)، ۳ (متوسط)، ۴ (زیاد) و ۵ (خیلی زیاد) است. سپس، خروجی‌های نهایی در ماتریس اثرگذاری - عدم قطعیت قرار گرفته و متناسب با پیشران‌های اثرگذار بر روند حکمروایی خوب شهری در شهرداری شهر کاشمر، سناریوهای صلیبی و موقعیت‌های مختلف آن محاسبه گردید. در نهایت نیز احتمال وقوع هرکدام سنجیده شد.

۳.۱. محدوده مورد مطالعه

شهر کاشمر یکی از شهرهای استان خراسان رضوی است که با ۹۶/۳۳ کیلومتر مساحت، ۱۰۵۲ متر ارتفاع از سطح دریا، ۲۱۷ کیلومتر با مرکز استان خراسان رضوی فاصله دارد. این شهرستان از نظر مختصات جغرافیایی در ۵۸ درجه و ۴۷ دقیقه طول شرقی و ۳۵ درجه و ۵۲ دقیقه عرض شمالی قرار دارد. شهرستان کاشمر با واقع شدن در جنوب غربی استان خراسان رضوی از شمال به شهرستان نیشابور از غرب به بردسکن، از جنوب به شهرستان مه‌ولات و از شرق به سبزوار محدود می‌شود. بر پایه سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ جمعیت این شهر ۱۰۲۲۸۲ نفر در ۳۱۷۵۵ خانوار است.

شکل ۱- محدوده جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

منبع: ترسیم نگارندگان، ۱۴۰۲

۴. مبانی نظری

امروزه فناوری موجود در شهرها و الگوی زندگی روزانه شهروندان در کنار دیگر مسائل مربوط به نواحی شهری، مشکلات زیادی را برای شهرها به وجود آورده است (رهنما و اسدی، ۱۳۹۳: ۱۴۴). براین اساس افراد ساکن در شهرها جهت حل مشکلات و برآورده ساختن نیازهایی مشترکشان، با انتخاب افراد یا فردی که مسئولیت برآورده ساختن این نیازها را به او می‌دهند، به تأسیس شهرداری اقدام می‌کنند (حکمت‌نیا و قنبری هفت‌چشمه، ۱۳۸۵: ۱۳۵)؛ لذا شهرداری یک نهاد مردمی است که وظیفه مدیریت و حکمروایی امور شهری را بر عهده گرفته است. اگرچه واژه حکمروایی شهری از اواخر دهه ۱۹۸۰ و از آفریقا آغاز گردید، اما برایان مک‌لاین، اولین نظریه‌پرداز است که در سال

۱۹۷۳ این واژه را به کار برد (محمدی و همکاران، ۱۳۹۹: ۵). برنامه سازمان ملل متحد حکمروایی خوب شهری را مشارکت برابر همه شهروندان در تصمیم‌گیری می‌داند که نه تنها شامل دولت بلکه شامل جامعه مدنی و بازار است که در نهایت به ایجاد شرایط قانون‌مندی و کنش جمعی منجر می‌شود (اندستا و روستایی، ۱۴۰۰: ۴۵). تاکنون معیارهای مختلفی برای سنجش کیفیت حکمروایی پیشنهاد شده است، اما به نظر می‌رسد در مواردی مانند؛ فراگیر بودن، مشارکت، شفافیت، پاسخگویی، برابری، پیش‌بینی‌پذیری و پایبندی به حاکمیت قانون اتفاق نظر وجود دارد، این ابعاد حکمرانی خوب ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند و یکدیگر را تقویت می‌کنند (شنگ^۱، ۲۰۱۰)؛ باین‌حال، پیشرفت به سمت نظریه عمومی حکمروایی شهری، آهسته و کند است (دنگ^۲، ۲۰۱۹؛ پیر^۳، ۲۰۰۵). حکمروایی به ساختارها و فرایندهایی اشاره دارد که توسط آن‌ها افراد در جوامع تصمیم می‌گیرند و قدرت را به اشتراک می‌گذارند (شولتز و همکاران^۴، ۲۰۱۵). در زمینه روابط پویا بین دولت، بازار و بازیگران جامعه مدنی و شهروندان تغییرات قابل توجهی در پذیرش حکمروایی شهری به‌عنوان یک رویکرد بالقوه امیدوارکننده برای تأثیرگذاری بر پیامدهای مثبت توسعه شهری، به‌ویژه در کشورهای درحال توسعه، وجود داشته است (سپاسگزار^۵ و همکاران، ۲۰۱۹؛ تان^۶ و تایحق^۷، ۲۰۲۱) که یک تجزیه و تحلیل متمرکزتر را از نظر فرایندهای سازمانی و شاید، پیامدها پیشنهاد می‌کند. اساساً، حکمروایی (شهری) به یک پارادایم توسعه تبدیل شده است که می‌تواند برای مقابله با شرایط شهری ناپایدار معاصر در جهان درحال توسعه گسترش یابد (یین^۸، ۲۰۱۴؛ چن^۹ و وایت^{۱۰}، ۲۰۲۰). لازم به ذکر است که حکمروایی به‌طور متفاوت توسط نهادها، بازیگران و ذی‌نفعان مختلف درک می‌شود

1. Sheng
2. Deng
3. Pierre
4. Schultz
5. Sepasgozar
6. Tan
7. Tacihagh
8. Yin
9. Chen
10. White

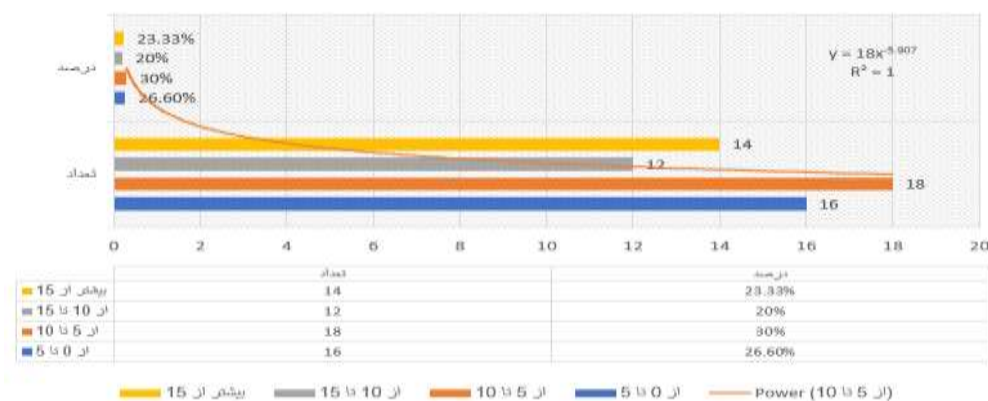
(گریندل^۱، ۲۰۱۱؛ پیترز^۲، ۲۰۱۹)؛ باین‌حال، مفهوم‌سازی‌های مختلف، زمینه مشترکی را در آن حکومت به اشتراک می‌گذارند تا فرایندهای سازمانی و تصمیم‌گیری را بهبود بخشند تا نتایج توسعه مثبت را هم در کشور و هم در سطح محلی به وجود آورند (موریسون و نولند^۳، ۲۰۲۰). مسلماً، حرکت به سمت حکمروایی شهری به‌عنوان یک پارادایم توسعه، نشان‌دهنده شکست آشکار مدیریت شهری مبتنی بر دولت و مبتنی بر بازار برای دستیابی به توسعه شهری پایدار است (بلانکو^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). اگرچه مفهوم سنتی حکمرانی خوب متفاوت از حکمرانی مؤثر است، نتایج حکمرانی و در نتیجه، اثربخشی به‌عنوان تابعی از متغیرهای حکمرانی خوب بهبود می‌یابد (یونگ^۵، ۲۰۱۷)، بنابراین این رویکرد اجازه می‌دهد تا فراتر از تجزیه و تحلیل سازمانی متعارف برود و عوامل جغرافیایی خاص را برای درک اجرای سازمانی و ظرفیت‌های اجرایی ترکیب کند (فرانز^۶، ۲۰۱۹) و ارزیابی‌های جامع‌تر انجام دهد (ویلانوا^۷ و همکاران، ۲۰۲۰). اسمیت بر این باور است که حکمروایی خوب یک سیاست آغازین برای ایجاد یک عزم راسخ در جایی که تصمیم‌گیرندگان می‌بایست پس از اجماع، یک نهاد برای تصمیم‌گیری نقطه‌نظرات خود ایجاد کنند. هدف اصلی سیاست‌گذاری شکل‌دهی به یک نهاد است (اسمیت^۸، ۲۰۰۷).

۵. یافته‌های پژوهش

۵.۱. سابقه و تجارب نمونه آماری با مباحث حکمروایی خوب شهری در حوزه سازمانی شهر کاشمر با اتکا به یافته‌های شکل (۴)، در تحلیل میزان تجارب و سوابق افراد نمونه آماری در مشاغل، فعالیت‌ها و پژوهش‌های مرتبط با حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر، ۱۴ نفر (۲۳.۳۳٪)

1. Grindle
5. Pieterse
6. Morisson & Nouwelant
7. Blanco
5. Young
6. Franz
7. Villanueva
8. Smith

دارای سابقه بیش از ۱۵ سال، ۱۲ نفر (۲۰٪) دارای سابقه ۱۰ تا ۱۵ سال، ۱۸ نفر (۳۰٪) دارای سابقه ۵ تا ۱۰ سال و ۱۶ نفر (۲۶.۶٪) دارای سابقه کمتر از ۵ سال بوده‌اند.

شکل ۲- وضعیت تجربه و سابقه فعلیتی مرتبط با حکمروایی خوب شهری در نمونه آماری در شهر کاشمر.

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱.

۵. ۲. عوامل اولیه مؤثر بر حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر و سنجش میزان پُرشدگی شاخص‌ها

اولین مرحله شامل بررسی همه متغیرهای شناسایی شده در داخل سیستم موردنظر در محدوده مورد مطالعه با استفاده از نظر گروه‌ها و روش توفان مغزها و همه افرادی که نقش مهمی در اجرای برنامه‌ها و اقدامات و همچنین نخبگان و فعالین شهر کاشمر انجام شده است. در پایان یک لیست هماهنگ شده از متغیرهای درونی و بیرونی سیستم تهیه شد. براساس تجارب گذشته نباید تعداد متغیرها از ۱۲ تا ۴۰ مورد تجاوز کند. در پژوهش حاضر ۲۰ متغیر حاصل از جلسات با نخبگان و نظرات آنها انتخاب شد.

جدول ۱- شاخص‌ها و عوامل اولیه مؤثر بر حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

ردیف	متغیرها	ردیف	متغیرها
۱	مشارکت	۱۱	کیفیت بوروکراسی
۲	اعتماد نهادی	۱۲	درجه محرومیت
۳	جهت‌گیری توافقی	۱۳	صداقت
۴	پذیرش و پاسخ‌دهی	۱۴	همبستگی و انسجام
۵	عدالت محوری	۱۵	استقلال در تصمیم‌گیری
۶	قانون‌مندی	۱۶	ثبات و پایداری سیاسی
۷	شفافیت رویه‌ها و اطلاع‌رسانی	۱۷	کنترل فساد
۸	کارایی و اثربخشی	۱۸	رضایت شهروندی
۹	برنامه‌ریزی و بینش استراتژیک	۱۹	نگاه وسیع اجرایی
۱۰	مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی	۲۰	نمایندگی

براساس نتایج جدول شماره ۱ که در آن ویژگی‌های ماتریس اولیه براساس نظر نخبگان و متخصصین حکمروایی شهری به‌دست آمده است، می‌توان استنباط کرد که سطح اعتبار متغیرها در سطح بسیار مطلوبی است که در آن میزان پُرشدگی حاصل شده برای متغیرها با دو بار تکرار چرخش داده‌ای (پایایی بالا)، عدد ۹۸.۲۳٪ را نشان می‌دهد و این عدد نشانگر ضریب بالای تأثیرگذاری و بار عاملی بالا در متغیرها و عوامل برگزیده شده برهم است. چنین وضعیتی بیانگر کارایی و اعتبار بالای ابزار تحقیق و تأییدی بر انجام پردازش داده‌ها در نرم‌افزار و اطلاعات گردآوری شده، در سطح خیلی مطلوبی است. اگرچه که با اتکا به نتایج حاصل از وضعیت اولیه تشکیل ماتریس‌ها، یافته‌های جدول نشان داده است که بر مبنای مقادیر ارزشی محاسبه شده درون ماتریس اولیه اثرات متقاطع از طرف نخبگان، ۹۶۳ مورد با بیشترین حجم آماری دارای ارزش تأثیرگذاری بالا بوده است. همچنین، ۸۵۲ مورد دارای تأثیرگذاری متوسط، ۱۱۴ مورد کم‌تأثیر و ۳۲۵ مورد بدون تأثیر محاسبه شده‌اند، این در صورتی است که ارزش P (تأثیرگذاری مستقیم بالقوه) مساوی با ۱۴ بوده است. باتوجه به اعداد پرسش‌نامه که به‌صورت ماتریس تکمیل شده است، نرم‌افزار رابطه آن‌ها را محاسبه کرده و در نهایت

برای هر عامل یک امتیاز عددی در نظر می‌گیرد. سپس براساس این امتیاز عوامل را براساس تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت مستقیم و غیرمستقیم رتبه‌بندی می‌کند که در این حالت عواملی که بیشترین امتیاز را کسب کنند میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری آنها نیز براین اساس تغییر می‌کند. در جدول ۲ و ۳ عوامل مؤثر بر وضعیت آینده حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر براساس تأثیرپذیر و تأثیرگذاری به صورت مستقیم و غیرمستقیم و بالقوه رتبه‌بندی شده است.

جدول ۲- امتیاز تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل به صورت مستقیم و غیرمستقیم

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

رتبه	متغیر	اثرگذاری مستقیم	متغیر	اثرپذیری مستقیم
۱	مسئولیت‌پذیری	۷۰۹	شفافیت	۷۲۹
۲	شفافیت	۶۵۶	مسئولیت‌پذیری	۶۳۶
۳	برنامه‌ریزی	۶۱۵	قانونمندی	۶۲۹
۴	عدالت	۵۶۰	اعتماد نهادی	۶۰۱
۵	مشارکت	۵۵۵	برنامه‌ریزی	۵۷۴
۶	اعتماد نهادی	۵۴۷	پذیرش اجتماعی	۵۳۳
۷	قانونمندی	۵۴۷	عدالت محوری	۵۱۹
۸	کارایی	۵۴۴	جهت‌گیری توافقی	۵۰۶
۹	کیفیت بوروکراسی	۵۳۳	ثبات و پایداری سیاسی	۵۱۹
۱۰	همبستگی و انسجام	۵۱۹	صداقت	۴۹۲
۱۱	جهت‌گیری توافقی	۴۶۸	مشارکت	۴۶۸
۱۲	درجه محرومیت	۴۶۵	کارایی	۴۵۸
۱۳	کنترل فساد	۴۶۲	رضایت شهروندان	۴۷۸
۱۴	ثبات و پایداری سیاسی	۴۵۱	استقلال تصمیم‌گیری	۴۵۱
۱۵	صداقت	۴۲۴	کیفیت بوروکراسی	۴۲۴
۱۶	استقلال تصمیم‌گیری	۴۲۰	نماینده‌گی	۴۲۲
۱۷	نماینده‌گی	۴۱۱	کنترل فساد	۳۹۰
۱۸	پذیرش	۳۸۰	همبستگی	۳۸۰

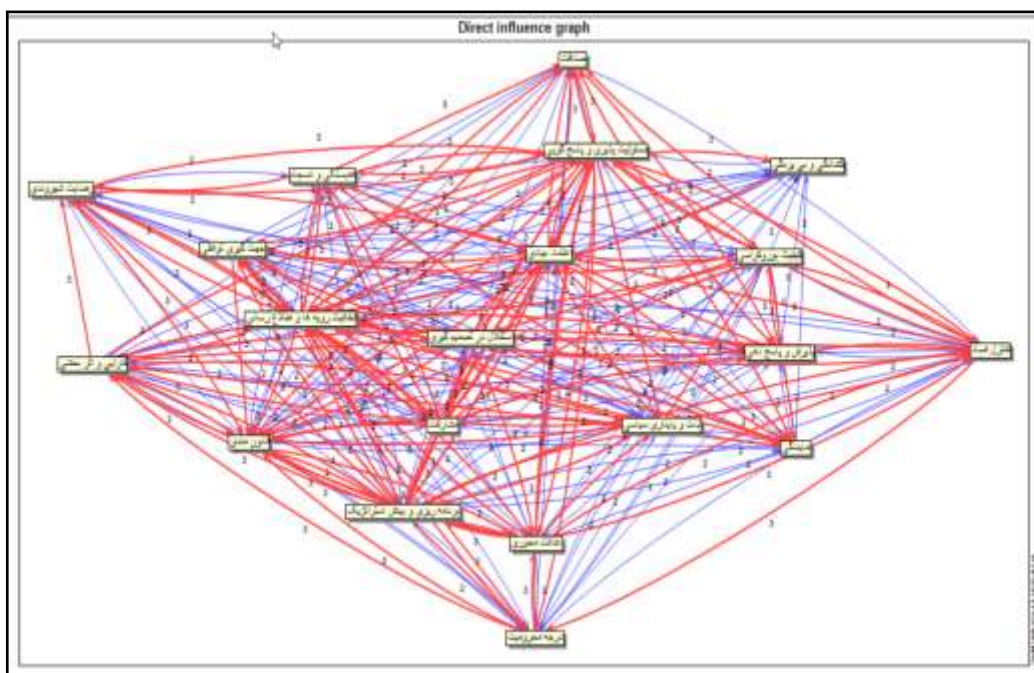
رتبه	متغیر	اثرگذاری مستقیم	متغیر	اثرپذیری مستقیم
۱۹	رضایت شهروندی	۳۷۳	درجه محرومیت	۳۶۹
۲۰	نگاه وسیع اجرایی	۳۶۰	نگاه وسیع اجرایی	۳۶۹

جدول ۳- امتیاز تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل به صورت مستقیم و غیرمستقیم بالقوه

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

متغیر	اثرگذاری غیرمستقیم	متغیر	اثرپذیری غیرمستقیم
مسئولیت‌پذیری	۶۷۸	شفافیت	۶۸۰
شفافیت	۶۴۳	مسئولیت‌پذیری	۶۲۲
برنامه‌ریزی	۶۲۲	قانونمندی	۶۱۸
عدالت‌محوری	۵۵۶	اعتماد نهادی	۵۹۱
مشارکت	۵۴۴	برنامه‌ریزی	۵۷۰
قانونمندی	۵۴۰	پذیرش	۵۲۰
کارایی	۵۳۵	عدالت‌محوری	۵۱۷
اعتماد نهادی	۵۳۵	ثبات و پایداری سیاسی	۵۱۱
کیفیت بوروکراسی	۵۳۵	جهت‌گیری توافقی	۵۰۵
همبستگی و انسجام	۵۲۱	مشارکت	۴۹۴
کنترل فساد	۴۸۰	صداقت	۴۹۴
درجه محرومیت	۴۸۰	رضایت شهروندان	۴۸۲
جهت‌گیری توافقی	۴۶۰	کارایی	۴۸۲
ثبات و پایداری سیاسی	۴۵۱	استقلال تصمیم‌گیری	۴۳۱
استقلال تصمیم‌گیری	۴۴۴	نمایندگی	۴۲۶
صداقت	۴۲۸	کیفیت بوروکراسی	۴۲۴
نمایندگی	۴۰۹	کنترل فساد	۴۰۱
رضایت شهروندی	۴۰۳	همبستگی	۴۰۰
پذیرش	۳۳۲	نگاه وسیع اجرایی	۳۹۸
نگاه وسیع اجرایی	۳۵۱	درجه محرومیت	۳۷۷

پس از مشخص کردن وضعیت هر یک از عوامل مؤثر بر وضعیت آینده حکمروایی خوب شهری در شهر کاشمر، روابط این عوامل در نرم‌افزار میک‌مک مورد بررسی قرار گرفت که روابط تأثیرات عوامل به صورت مستقیم و غیرمستقیم در نمودارهای زیر نشان داده شده‌اند.

شکل ۳- تأثیرات مستقیم عوامل (تأثیرات نسبتاً قوی تا بسیار قوی).

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

۳.۵. شناسایی نیروهای پیشران کلیدی

گام سوم هنگام تدوین سناریوها، جستجوی «نیروهای پیشران کلیدی» است که عوامل کلیدی موفقیت مناطق را تحت تأثیر قرار می‌دهند. شناسایی و ارزیابی عوامل مستقیم و غیرمستقیم مؤثر بر توسعه مناطق نقطه عطف روش برنامه‌ریزی بر پایه سناریو است. شناسایی نیروهای پیشران کلیدی لزوماً باید به صورت گروهی انجام شود. نیروهای پیشران را می‌توان به مؤلفه‌های اجتماعی، فرهنگی، فناوریانه، سیاسی، اقتصادی و زیست‌محیطی تجزیه کرد. در این بخش متغیرهای بسیار تأثیرگذار و

تأثیرپذیر که بیشترین میزان قدرت را در تعیین پایداری سیستم حکمروایی شهری در کاشمر دارند، انتخاب شده‌اند؛ لذا، بر پایه نتایج به‌دست‌آمده، مهم‌ترین پیشران‌های اثرگذار بر حکمروایی خوب شهرداری در شهرداری کاشمر به‌صورت جدول (۳) است. بدیهی است که در تدوین سناریوهای آتی، توجه به نقش این پیشران‌ها اهمیت اساسی دارد.

جدول ۴- متغیرهای کلیدی با بیشترین میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری در حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

متغیر		متغیر	
کارایی و اثربخشی	۶	مشارکت	۱
برنامه‌ریزی و بینش استراتژیک	۷	پذیرش و پاسخ‌دهی	۲
مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی	۸	شفافیت رویه‌ها و اطلاع‌رسانی	۳
کنترل فساد	۹	اعتماد نهادی	۴
کیفیت بوروکراسی	۱۰	عدالت‌محوری	۵

۴.۵. شناسایی عدم قطعیت‌های مؤثر بر آینده حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر

در افق زمانی بسیار بلند هر چیزی دارای عدم قطعیت است و به‌طورکلی ثابت شده است که سود حاصل از برنامه‌ریزی در این حالت با انتظارات امیدوارانه که تنها دانسته ما از آینده هستند، کاهش می‌یابد. منطقه میانی با یک سطح منطقی از پیش‌بینی‌پذیری و عدم قطعیت قابل‌توجه، مکانی است که سناریوها بهترین کاربرد را دارند. این مرحله شامل طبقه‌بندی عوامل کلیدی و روندهای پیشران براساس دو معیار است؛ اول درجه اهمیت برای موفقیت موضوع یا تصمیم اصلی که در گام اول شناسایی شده است، دوم؛ درجه عدم قطعیت احاطه‌کننده آن عوامل و روندها. نکته اصلی شناسایی دو یا سه عامل یا روندی است که بااهمیت‌ترین بوده و با بیش‌ترین عدم قطعیت همراه بوده باشند. کارشناسان اهمیت و عدم قطعیت را به‌صورت زیر تعریف کرده‌اند:

جدول ۵- ماتریس عدم قطعیت و سطح تأثیر عوامل کلیدی و پیشرانها

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

پایین	متوسط	بالا	
---	اعتماد نهادی برنامه‌ریزی و بینش استراتژیک کارایی و اثربخشی	مشارکت مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی شفافیت رویه‌ها و اطلاع‌رسانی	بالا
---	کنترل فساد کیفیت بوروکراسی	عدالت محوری	متوسط
نظارت	نظارت	قانونمندی	کم

۶. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با مراجعه به آمارهای ارائه شده می‌توان دریافت که سیر شهرنشینی به‌ویژه در کشورهای جهان سوم و در حال توسعه، روندی صعودی داشته و در این پیوند از مجموع ۳۸.۸۴٪ کل جمعیت استقرار یافته در نواحی شهری جهان در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷)، بیش از ۱۵٪ در کشورهای در حال توسعه بوده است که این رقم برای سال‌های ۲۰۱۸ (۱۳۹۷)، ۳۰٪ از ۵۶٪ درصد جمعیت شهری جهان و برای ۲۰۵۰ (۱۴۲۸) با جمعیت شهری بالای ۷۰٪، حدود ۴۰٪ را در بر می‌گیرد. شایان ذکر است که از مجموع ده شهر برتر جهانی با درصد رشد بالای جمعیت شهرنشین در سال ۲۰۱۹، تمامی موارد مربوط به کشورهای آسیایی و آفریقایی بوده است و در این بین، بی‌هائی^۱ در چین با ۱۱٪ رشد سالانه، قاضی‌آباد در هندوستان با ۱۰٪ و صنعا در یمن با ۸٪، در صدر این لیست قرار دارند. نکته قابل توجه در ادامه این لیست، پیشتازی کشورهای هم‌چون تانزانیا (۶٪)، بنگلادش (۵.۵٪)، افغانستان (۵٪) و مالی (۴.۷۵٪) است که با ورود به کلاس جهانی شهرنشینی، تغییرات گسترده در موازنه جمعیت

1. Beihai

شهری در جهان و ایجاد تمرکزگاه‌های جدید شهری را منجر شده‌اند. در ادامه، طبقه‌بندی شاخص‌ها و زیرمجموعه‌های هر کدام در قالب ماتریس مورد پژوهش تنظیم گردید. در جلسات نخبگانی برگزار شده، مهم‌ترین روندها، پیشران‌ها و عوامل اثرگذار اولیه مورد بحث قرار گرفت و از همه شرکت‌کنندگان خواسته شد تا بر حسب میزان اثرگذاری در موضوع تحقیق از آن‌ها طبقه‌بندی مطلوب خود را با توجه به واقعیت فضایی محدوده ارائه دهند. باید گفت که میزان اثرگذاری از ۰ تا ۵ به ترتیب (۰: خنثی، ۱: ضعیف، ۲: متوسط، ۳: زیاد، ۴: خیلی زیاد و ۵: بالقوه) تفکیک شده است. این رتبه‌بندی برای عدم قطعیت‌های به صورت ۱ (خیلی کم)، ۲ (کم)، ۳ (متوسط)، ۴ (زیاد) و ۵ (خیلی زیاد) است. سپس، خروجی‌های نهایی در ماتریس اثرگذاری - عدم قطعیت قرار گرفته و متناسب با پیشران‌های اثرگذار بر روند حکمروایی خوب شهری در شهرداری شهر کاشمر، سناریوهای صلیبی و موقعیت‌های مختلف آن محاسبه گردید. در نهایت نیز احتمال وقوع هر کدام سنجیده شد. می‌توان استنباط کرد که سطح اعتبار متغیرها در سطح بسیار مطلوبی است که در آن میزان پُرشدگی حاصل شده برای متغیرها با دو بار تکرار چرخش داده‌ای (پایایی بالا)، عدد ۹۸.۲۳٪ را نشان می‌دهد که این عدد نشانگر ضریب بالای تأثیرگذاری و بار عاملی بالا در متغیرها و عوامل برگزیده شده برهم است. چنین وضعیتی بیانگر کارایی و اعتبار بالای ابزار تحقیق و تأییدی بر انجام پردازش داده‌ها در نرم‌افزار و اطلاعات گردآوری شده، در سطح خیلی مطلوبی است. اگرچه که با اتکا به نتایج حاصل از وضعیت اولیه تشکیل ماتریس‌ها، یافته‌های جدول نشان داده است که بر مبنای مقادیر ارزشی محاسبه شده درون ماتریس اولیه اثرات متقاطع از طرف نخبگان، ۹۶۳ مورد با بیشترین حجم آماری دارای ارزش تأثیرگذاری بالا بوده است. همچنین، ۸۵۲ مورد دارای تأثیرگذاری متوسط، ۱۱۴ مورد کم‌تأثیر و ۳۲۵ مورد بدون تأثیر محاسبه شده‌اند، این در صورتی است که ارزش P (تأثیرگذاری مستقیم بالقوه) مساوی با ۱۴ بوده است. در این راستا، مهم‌ترین پیشنهاد‌های پژوهش حاضر به صورت ذیل قابل ارائه است:

- ❖ تأکید بر ظرفیت‌های بومی در حوزه حکمروایی خوب شهری در شهرداری کاشمر.
- ❖ بهره‌گیری از حوزه‌های نوآور در ارتباط با پایداری مدیریت شهری در کاشمر.

- ❖ نخبه‌گرایی و پرهیز از عدم تخصص‌گرایی در حوزه توسعه مدیریت شهری و حکمروایی خوب شهری در کاشمر.
- ❖ کاهش بروکراسی و توسعه هوشمند زیرساخت‌های مدیریت شهری در کاشمر.
- ❖ بسط مدیریت یکپارچه شهری با تأکید بر شفاف‌سازی روندها و رویدادها در شهرداری کاشمر.

کتابنامه

۱. اصلانی، ب؛ و امینی، ع. (۱۴۰۱). تحلیل دگرگونی‌های ساختاری جمعیت روستایی در استان اصفهان از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۳۳(۱)، ۳۵-۶۲.
۲. اندستا، ف؛ و روستایی، ش. (۱۴۰۰). ارزیابی عوامل مؤثر بر اجرای حکمروایی خوب شهری مشارکتی (برنامه NBN). *نشریه علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی*، سال ۲۵، شماره ۷۶، ۴۳-۵۵.
۳. بهرامی جاف، س. (۱۳۹۷). *تحلیل ساختار فضایی جمعیت شهری و روستایی در آمایش سرزمین ایران و لزوم سیاست‌گذاری‌های آن*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آمایش سرزمین، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه.
۴. تازی، م؛ و رضائی، م. (۱۳۹۸). سنجش و ارزیابی میزان حکمروایی خوب شهری در محله‌های شهر فردوسیه شهرستان شهریار. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، دوره ۵۱، شماره ۱، ۲۳-۴۰.
۵. توکلی‌نیا، ج؛ ایمانی، ح؛ و یدالله‌نیا، ح. (۱۴۰۰). تحلیل جایگاه حکمروایی خوب در عملکرد مدیریت شهری (مطالعه موردی: بابل). *فصلنامه آمایش محیط*، شماره ۵۳، ۸۵-۱۰۸.
۶. جعفری فرد، ج؛ صابری، ح؛ اذانی، م؛ و خادم‌الحسینی، ا. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر حکمروایی خوب شهری بر میزان پایداری محله‌های شهر کهنوج. *آمایش محیط*، دوره ۱۴، شماره ۵۳، ۱۰۹-۱۳۲.
۷. حسین‌زاده، ر؛ صفرعلی‌زاده، ا؛ و خبازی، ح. (۱۴۰۰). سنجش زیست‌پذیری محلات شهری در راستای توسعه پایدار از دیدگاه شهروندان، *مورد مطالعه: محله شهر کهنه و شهرک سیدمرتضی-کاشمر*. *فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی*، سال دهم، شماره ۴۰، ۱۲۳-۱۴۰.

۸. حکمت‌نیا، ح؛ ملکی، م؛ موسوی، م.ن؛ و افشانی، ع.ر. (۱۳۹۶). سنجش میزان تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران (مطالعه موردی: شهر ایلام). پژوهش جغرافیای انسانی، دوره ۴۹، شماره ۳، ۶۰۷-۶۱۹.
۹. ربانی، ط؛ مشکینی، ا؛ رکن‌الدین‌افتخاری، ع.ر؛ و رفیعیان، م. (۱۳۹۸). تبیین مسائل حکمروایی شهری در سناریوهای آینده کلان‌شهر تهران مبتنی بر رویکرد تبدیل سناریوهای کیفی به کمی، دوره ۲، شماره ۱، ۴۵-۶۲.
۱۰. رحمتی‌دلیر، ث؛ و ملک‌حسینی، ع. (۱۳۹۸). بررسی میزان انطباق‌پذیری مدیریت شهری ایران با اصول حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کنگاور). مطالعات هنر اسلامی، سال ۱۵، شماره ۳۳، ۱۸۹-۱۶۴.
۱۱. رهنما، م. ر. (۱۳۹۳). تعیین وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر مشهد. مطالعات و پژوهش‌های منطقه‌ای، سال پنجم، شماره ۲۰، ۱۴۳-۱۶۲.
۱۲. شاهینی‌فر، م؛ و چاره‌جو، م. (۱۳۹۷). ارزیابی شاخص‌های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهرها (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه). مجله جغرافیا و توسعه فضای شهری، سال پنجم، شماره ۲، ۲۰۱-۲۱۹.
۱۳. شریف‌زاده‌اقدم، ا؛ شیخی، ع؛ و حیدری‌تاشه‌کبود، ا. (۱۳۹۸). ارزیابی مشارکت شهروندان در حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر پیرانشهر). مطالعات محیطی هفت حصار، سال هفتم، شماره ۲۸، ۶۰-۴۵.
۱۴. عبدی‌تربقان، ج؛ صرافی، مظفر؛ و رضویان، م.ت. (۱۳۹۸). بررسی توسعه کالبدی شهرها با استفاده از مدل‌های کمی آنتروپی شانون، هلدن و موران (مورد پژوهی: شهر کاشمر). توسعه پایدار محیط جغرافیایی، ۱(۱)، ۷۲-۵۳.
۱۵. گلچینی، س؛ مرادی، ا؛. خضرنژاد، پ. (۱۴۰۰). بررسی رویکرد حکمروایی خوب شهری در چارچوب نظام مدیریت شهری موردشناسی شهر سنندج. آمایش محیط، شماره ۵۲، ۶۴-۴۵.
۱۶. محمدی، ج؛ و کمالی‌باغ‌راهی، ا. (۱۳۹۵). تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در راستای استراتژی توسعه شهری موردشناسی: محدوده بافت فرسوده شهر کرمان. فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، پیاپی ۲۱، ۱۷۰-۱۵۳.

۱۷. محمدی، م؛ سرور، ر؛ ولی شریعت‌پناهی، م؛ و مجتبی‌زاده، ح. (۱۳۹۹). توسعه پایدار نواحی منطقه ۴ شهر تهران با تأکید بر حکمروایی خوب شهری. فصلنامه جغرافیایی سرزمین، سال هفدهم، شماره ۶۵، ۲۴-۱.

18. Anand, P. B., & Navío-Marco, J. (2018). Governance and economics of smart cities: opportunities and challenges. *Telecommunications Policy*, 42(10), 795-799. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.telpol.2018.10.001>.
19. Badach, J., & Dymnicka, M. (2017). Concept of 'Good Urban Governance' and Its Application in Sustainable Urban Planning. In *IOP conference Series: Materials science and engineering* (Vol. 245, No. 8, p. 082017). IOP Publishing. doi:10.1088/1757-899X/245/8/082017.
20. Belén Cano-Hila, A., Pradel-Miquel, M., & García, M. (2022). "Chapter 6: Citizenship practices and co-production of local social policies in Southern Europe". In *Handbook on Urban Social Policies*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing. Retrieved Aug 28, 2022. from <https://www.elgaronline.com/view/book/9781788116152/book-part-9781788116152-14.xml>.
21. Bixler, R. P., Lieberknecht, K., Atshan, S., Zutz, C. P., Richter, S. M., & Belaire, J. A. (2020). Reframing urban governance for resilience implementation: The role of network closure and other insights from a network approach. *Cities*, 103, 102726. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102726>.
22. Blanco, I., Salazar, Y., & Bianchi, L. (2020). Urban governance and political change under a radical left government: The case of Barcelona. *Journal of Urban Affairs*, Volume 42, Issue 1, pp 18-38.
23. Boston, J., & Berman, E. (2017). *Governing for the future: Designing democratic institutions for a better tomorrow*. Bingley: Emerald.
24. Chen, F., & White, J T. (2021). Urban design governance in three Chinese 'pioneer cities. *International Planning Studies*, Volume 26, Issue 2, pp 130-148. <https://doi.org/10.1080/13563475.2020.1752160>.
25. da Cruz, N. F. (2019). New urban governance: A review of current themes and future priorities. *Journal of Urban Affairs*, Volume 41, Issue 1. <https://doi.org/10.1080/07352166.2018.1499416>.
26. da Cruz, N. F., Rode, P., & McQuarrie, M. (2019). New urban governance: A review of current themes and future priorities. *Journal of Urban Affairs*, 41(1), 1-19. <https://doi.org/10.1080/07352166.2018.1499416>.

27. de Oliveira, J. A. P., Doll, C. N., Balaban, O., Jiang, P., Dreyfus, M., Suwa, A., ... & Dirghayani, P. (2013). Green economy and governance in cities: assessing good governance in key urban economic processes. *Journal of Cleaner Production*, 58, 138-152. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.043>.
28. Deng, F. (2019). Stakes, stakeholders and urban governance: a theoretical framework for the Chinese city. *Eurasian Geography and Economics, Volume 59*, Issue 3-4, 291-313. <https://doi.org/10.1080/15387216.2019.1570298>.
29. Franz, T. (2019). Why “Good Governance” Fails: Lessons from Regional Economic Development in Colombia. *International Journal of Urban and Regional Research* 43, no. 4, 776–785. <https://doi.org/10.1111/1468-2427.12742>.
30. Fuseini, I. (2021). Decentralisation, entrepreneurialism, and democratization processes in urban governance in Tamale. *Ghana; Area Development and Policy, Volume 6*, Issue 2, 223-242. <https://doi.org/10.1080/23792949.2020.1750303>.
31. Gargano, G. (2021). The Bottom-Up Development Model as a Governance Instrument for the Rural Areas. The Cases of Four Local Action Groups (LAGs) in the United Kingdom and in Italy. *Sustainability*, 13(16), 9123. <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/16/9123>.
32. Giri, M., Bista, G., Singh, P. K., & Pandey, R. (2021). Climate change vulnerability assessment of urban informal settlers in Nepal, a least developed country. *Journal of Cleaner Production*, 307, 127213. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127213>.
33. Grindle, M. S. (2007). Good enough governance revisited. *Development policy review*, 25(5), 533-574. <https://doi.org/10.1080/07352166.2018.1559648>.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.09.012>.
34. Hussain, J., & Zhou, K. (2022). Globalization, industrialization, and urbanization in Belt and Road Initiative countries: implications for environmental sustainability and energy demand. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(53), 80549-80567.
35. Jiboye, A. D. (2011). Sustainable urbanization: Issues and challenges for effective urban governance in Nigeria. *Journal of sustainable Development*, 4(6), 211. <https://doi.org/10.5539/jsd.v4n6p211>.
36. Kahouli, B., Miled, K., & Aloui, Z. (2022). Do energy consumption, urbanization, and industrialization play a role in environmental degradation in the case of Saudi Arabia? *Energy Strategy Reviews*, 40, 100814. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.esr.2022.100814>.
37. Kubo, T., & Mashita, M. (2020). *Why the Rise in Urban Housing Vacancies Occurred and Matters in Japan*. In T. Kubo & Y. Yui (Eds.), *The Rise in Vacant Housing in Post-growth Japan: Housing Market, Urban Policy, and Revitalizing*

- Aging Cities (pp. 3-22). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-7920-8_1.
38. Maja, M. M., & Ayano, S. F. (2021). The Impact of Population Growth on Natural Resources and Farmers' Capacity to Adapt to Climate Change in Low-Income Countries. *Earth Systems and Environment*, 5(2), 271-283. <https://doi.org/10.1007/s41748-021-00209-6>.
 39. Meyer, N., & Auriacombe, C. (2019). Good urban governance and city resilience: An afrocentric approach to sustainable development. *Sustainability*, 11(19), 5514. <https://doi.org/10.3390/su11195514>.
 40. Mhlanga, D. (2021). Artificial Intelligence in the Industry 4.0, and Its Impact on Poverty, Innovation, Infrastructure Development, and the Sustainable Development Goals: Lessons from Emerging Economies? *Sustainability*, 13(11), 5788. <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/11/5788>.
 41. Monzon, A. (2015). Smart cities concept and challenges: Bases for the assessment of smart city projects. *International Conference on Smart Cities and Green ICT Systems (SMARTGREENS)*, 2015.
 42. Morrison, N., & Nouwelant, R. V. D. (2020). Western Sydney's urban transformation: examining the governance arrangements driving forward the growth vision. *Australian Planner*, Volume 56, Issue 2, 73-82. <https://doi.org/10.1080/07293682.2020.1742172>.
 43. Pierre, J. (2005). Comparative urban governance: Uncovering complex causalities. *Urban Affairs Review*, 40, 446-461. <https://doi.org/10.1177/1078087404273442>.
 44. Pieterse, E. (2019). Urban governance and spatial transformation ambitions in Johannesburg. *Journal of Urban Affairs*, Volume 41, Issue 1, 20-38. <https://doi.org/10.1080/07352166.2017.1305807>.
 45. Schultz, L., Folke, C., Osterblom, H., & Olsson, P. (2015). Adaptive governance, ecosystem management, and natural capital. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112(24), 7369-7374. <https://doi.org/10.1073/pnas.1406493112>.
 46. Sepasgozar, S. M. E., Hawken, S., Sargolzaei, S., & Foroozanfa, M. (2019). Implementing citizen-centric technology in developing smart cities: A model for predicting the acceptance of urban technologies. *Technological Forecasting and Social Change*, 142, 105-116.
 47. Sheng, Y. K. (2010). Good Urban Governance in Southeast Asia. *Environment and Urbanization Asia*, 1(2), 131-147. <https://doi.org/10.1177/097542531000100203>.
 48. Sheng, Y. K. (2010). Good urban governance in Southeast Asia. *Environment and Urbanization Asia*, 1(2), 131-147. <https://doi.org/10.1177/097542531000100203>.
 49. Smith, B. (2007). *Good governance and development*. Bloomsbury Publishing.
 50. Stone, D., Porto de Oliveira, O., & Pal, L. A. (2019). Transnational policy transfer: the circulation of ideas, power and development models. *Policy and Society*, 39(1), 1-18. <https://doi.org/10.1080/14494035.2019.1619325>.

51. Tan, S. Y., & Taeihagh, A. (2020). Smart City Governance in Developing Countries: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, 12(3), 899. <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/3/899>.
52. Thakuriah, P., Tilahun, N. Y., & Zellner, M. (2016). Big data and urban informatics: Innovations and challenges to urban planning and knowledge discovery. In *Seeing cities through big data: Research, methods and applications in urban informatics* (pp. 11-45). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-40902-3_2.
53. Wong Villanueva, J. L., Kidokoro, T., & Seta, F. (2022). Cross-border integration, cooperation and governance: A systems approach for evaluating “good” governance in cross-border regions. *Journal of Borderlands Studies*, 37(5), 1047-1070., <https://doi.org/10.1080/08865655.2020.1855227>.
54. Yin, R. K. (2014). *Case Study Research: Design and Methods*. 5th ed. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
55. Young, O.R. (2018). *Governing Complex Systems: Social Capital for the Anthropocene*. Cambridge, MA: The MIT Press.